

Föreskrifter om ändring i Riksantikvarieämbetets föreskrifter (KRFS 2007:2) och allmänna råd avseende verkställigheten av 2 kap. kulturmiljölagen (1988:950);

KRFS 2013:3

Utkom från trycket
den 23 december 2013

beslutade den 16 december 2013.

Riksantikvarieämbetet föreskriver med stöd av 10 § kulturmiljöförordningen (1988:1188)

dels att rubriken ska ha följande lydelse,

dels att i 1–18 §§ samt 20–31 §§ samt allmänna råd till 28 § ordet «*skall*» ska bytas ut mot «*ska*»,

dels att i 1–3 samt 21 §§ orden »*lagen (1988:950) om kulturminnen m.m.*» ska bytas ut mot orden «*kulturmiljölagen (1988:950)*»,

dels att 2, 10–11 och 27 §§ samt allmänna råden till 10 § orden «*särskild utredning*» i olika böjningsformer ska bytas ut mot orden «*arkeologisk utredning*» i motsvarande form,

dels att 2, 10, 21, 26 och 27 §§ i och allmänna råden till 10 och 11 §§ orden «*särskild undersökning*» i olika böjningsformer ska bytas ut mot orden «*arkeologisk undersökning*» i motsvarande form,

dels att i 7 § andra stycket 3 ska orden «*arkeologiska undersökningar*» bytas ut mot ordet «*undersökningar*».

Författningen kommer därför att ha följande lydelse från och med den dag denna författning träder i kraft.

Riksantikvarieämbetets föreskrifter (KRFS 2007:2) och allmänna råd avseende verkställigheten av 2 kap. kulturmiljölagen (1988:950)

Allmänna förutsättningar

1 § Länsstyrelsen ska vid tillämpningen av 2 kap. 10–13 §§ kulturmiljölagen (1988:950) verka för att de av riksdagen angivna målen för kulturmiljöområdet är vägledande för den arkeologiska undersökningsverksamheten.

Begreppsförklaringar

2 § I dessa föreskrifter avses med

Ambitionsnivå – den arkeologiska insatsens omfattning och karaktär. Vid arkeologisk utredning och arkeologisk förundersökning krävs att ambitionsnivån är tillräcklig hög för att motsvara undersökningens syfte. Om kunskapspotentialen inför en arkeologisk undersökning har bedömts som stor ska undersökningen genomföras med hög ambition. Om kunskapspotentialen

däremot bedömts som liten ska undersökningen genomföras med låg ambition eller inte alls.

Anbudsförfarande – den process som länsstyrelsen genomför för att utse den undersökare som ska utföra en undersökning. Processen ska ske affärsmässigt, i konkurrens och på ett icke-diskriminerande sätt.

Arbetsföretag – alla aktiviteter som påverkar mark och sjöbotten, såsom byggnad, övertäckning, markberedning m.m.

Basdokumentation – den rapportering som ska avges för alla typer av undersökningar. Basdokumentationen ska omfatta skalenliga planer, mätdata, beskrivningar, redovisning av metoder och genomförande, grundläggande arkeologiska resultat, en värdering av måluppfyllelsen i relation till undersökningsplanen m.m.

Direktval – att länsstyrelsen anger vem som ska utföra en undersökning utan att valet föregåtts av ett anbudsförfarande.

Fyndstrategi – en redogörelse innehållande en bedömning av förväntat fyndmaterial, en beskrivning av metoder för fyndinsamling och fyndhantering samt motivering för tillvaratagande och selektion av fynd och för urval till konservering under fältarbetet och rapporteringen.

Företagare – den som ansöker om att få genomföra ett arbetsföretag som berör eller kan komma att beröra fast fornlämning.

Förfrågningsunderlag – den handling genom vilken i länsstyrelsen inbjuder undersökare att inkomma med undersökningsplan. Handlingen består av dels länsstyrelsens beskrivning av undersökningens förutsättningar, dels en kravspecifikation med s.k. ska-satser avseende de uppgifter som undersökaren ska lämna in. Vid anbudsförfarande tillkommer en redogörelse för hur och på vilka grunder länsstyrelsen kommer att utse en undersökare.

Kostnadseffektivitet – god kvalitet till rimlig kostnad.

Kunskapspotential – länsstyrelsens bedömning av hur en undersökning kan bidra till att skapa meningsfull kunskap om det förflutna. Bedömningen ligger till grund för länsstyrelsens val av ambitionsnivå inför en arkeologisk undersökning.

Kvalitet – samtliga faktorer som länsstyrelsen tillmäter betydelse inför bedömning av undersökningsplan: undersökarens organisation och kompetens, vetenskaplig kvalitet, långsiktig kunskapsuppbyggnad m.m. Begreppet avser även graden av måluppfyllelse.

Rapportering – att skriftligen eller muntligen avge rapport om iakttagelser i samband med en undersökning. Formerna för rapporteringen är avhängiga undersökningens syfte och inriktning samt vilka målgrupper rapporteringen är avsedd för.

Slutrapport – en kortfattad redovisning och värdering av måluppfyllelsen av den arkeologiska undersökningens samtliga moment och aktiviteter som specificerats i undersökningsplanen. Slutrapporten upprättas i samband med att

den arkeologiska undersökningen avslutas och tar sin utgångspunkt i den kontinuerliga kvalitetssäkringsdokumentation som undersökaren upprättat inom ramen för sin egenkontroll.

Undersökning – arkeologisk utredning, arkeologisk förundersökning och arkeologisk undersökning enligt 2 kap. 11 och 13 §§ kulturmiljölagen (1988:950).

Vetenskaplig god kvalitet – att utifrån ett vetenskapligt arbetssätt skapa meningsfull kunskap med relevans för myndigheter, forskning och allmänhet. Detta innefattar att resultaten görs tillgängliga och användbara för olika intressenter.

Upplysningsskyldighet och samråd

3 § Länsstyrelsen ska upplysa företagaren om innehållet i 2 kap. kulturmiljölagen (1988:950) samt verka för att arbetsföretag lokaliseras och utformas så att de inte alls eller i så liten omfattning som möjligt berör en fornlämning.

Allmänna råd

Länsstyrelsen bör upplysa om hur företagaren bör agera om fornlämning berörs av arbetsföretaget.

4 § Länsstyrelsen ska vid samråd upplysa företagaren om vilka konsekvenser ett arbetsföretag i ett område med fornlämningar kan få samt redogöra för de principer som länsstyrelsen kommer att tillämpa vid ett eventuellt kommande beslut om undersökning.

5 § Inför upprättandet av förfrågningsunderlag ska länsstyrelsen se till att undersökningen ges den utsträckning på marken eller sjöbotten som är motiverat med hänsyn till fornlämningens art och betydelse.

Allmänna råd

Länsstyrelsen kan även låta mark ingå i undersökningsområdet som ligger utanför det område som direkt omfattas av ett arbetsföretag, om det behövs med hänsyn till fornlämningens art och betydelse eller länsstyrelsen bedömer att denna del av fornlämningen inte kan bevaras på ett meningsfullt sätt.

Undersökare

6 § Länsstyrelsen ska verka för att en mångfald av undersökare bereds möjlighet att genomföra undersökningar i länet. Länsstyrelsen ska därför ha ett dokumenterat system för att skaffa sig kännedom om vilka undersökare som vill vara verksamma i länet. En förteckning över de undersökare som anmält intresse för att utföra undersökningar i länet ska årligen insändas till Riksantikvarieämbetet.

7 § Den undersökare som länsstyrelsen väljer ska vara lämplig för uppgiften med hänsyn till

1. organisation
2. ekonomiska förhållanden och administrativa rutiner
3. erfarenhet och måluppfyllelse av tidigare undersökningar
4. internt kvalitetssäkringssystem och egenkontroll
5. system för långsiktig kunskapsuppbyggnad och kommunikation
6. rutiner för upprättande av dokumentation och övrigt primärmaterial
7. rutiner för hantering och konservering av fornynd

8 § Undersökaren ska ha tillgång till för undersökningen erforderlig kompetens med hänsyn till undersökningens syfte, inriktning och omfattning.

Allmänna råd

Länsstyrelsen bör fastställa om såväl undersökarens organisation som personal samt eventuella underkonsulter har erforderlig kompetens för undersökningen med hänsyn till undersökningens syfte, inriktning och omfattning.

Förfrågningsunderlag

9 § Inför ett beslut om undersökning ska länsstyrelsen oavsett direktval eller anbudsförfarande utarbeta ett förfrågningsunderlag. Förfrågningsunderlaget ska vara utformat så att det både utgör ett fullgott underlag för upprättande av undersökningsplan och för länsstyrelsens val av undersökare.

Förfrågningsunderlaget ska anpassas till undersökningens art, omfattning och komplexitet. Endast sådana krav och kriterier som redovisats där ska inverka på valet av undersökare.

Länsstyrelsen bör i förfrågningsunderlaget beakta företagarens önskemål, såsom planering och information.

Beskrivning av undersökningens förutsättningar

10 § I förfrågningsunderlaget ska länsstyrelsen särskilt ange:

1. För arkeologisk utredning: uppgift om den fornlämningsmiljö eller landskapsavsnitt som ska omfattas av utredningen.
För arkeologisk förundersökning och arkeologisk undersökning: uppgift om den fornlämning som berörs i form av RAÄ-nr alternativt en tillfällig arbetsidentitet, samt fornlämningstyp enligt lämningstypslistan i Riksantikvarieämbetets fornminnesinformationssystem (FMIS), markanvändning samt en uppfattning om fornlämningens ålder.
2. Uppgift om undersöknings- eller utredningsområdets utsträckning på marken och sjöbotten enligt en bifogad karta.
3. En kort redogörelse för ärendets bakgrund med en beskrivning av arbetsföretaget samt tidigare arkeologiska insatser på platsen.
4. Undersökningens syfte och inriktning, ambitionsnivå och målgrupper.

Allmänna råd

Syftet med arkeologisk utredning och arkeologisk förundersökning är att utifrån rådande kunskap fastställa och beskriva fornlämningens karaktär, tidsställning, utbredning, omfattning, sammansättning och komplexitet med hjälp av ett vetenskapligt arbetssätt. Vid arkeologisk utredning begränsas syftet till att fastställa om fornlämning berörs samt att så långt möjligt beskriva denna. Resultaten ska kunna ligga till grund för dels länsstyrelsens bedömning av kunskapspotentialen och kommande beslut, dels företagarens vidare planering. Syftet kan anses vara uppnått då resultaten kan användas i en fortsatt besluts- och planeringsprocess.

Syftet med en arkeologisk undersökning är att uppnå meningsfull kunskap av relevans för såväl myndigheter som forskning och allmänhet baserat på kunskapspotentialen i relation till kunskapsbehovet. Länsstyrelsen bör motivera undersökningens inriktning utifrån aktuella kunskapsunderlag och ett av länsstyrelsen framtaget handlings-/policyprogram för den uppdragsarkeologiska verksamheten i länet/regionen.

5. Tidpunkt när undersökningen tidigast får påbörjas och när den senast ska vara avslutad inklusive tidpunkter för rapporteringen.
6. Anvisningar för rapporteringens omfattning, utformning och genomförande utifrån undersökningens huvudsakliga målgrupper.
7. Var övrigt dokumentationsmaterial ska förvaras.
8. Anvisningar för hantering och konservering av fornfynd utifrån undersökningens syfte och inriktning.

Allmänna råd

Länsstyrelsen bör anvisa eventuella prioriteringar vid såväl insamlandet av fynd som vilka material som bör bli föremål för konservering.

9. En specificering av länsstyrelsens tillsyn över och tidpunkter för uppföljning av undersökningen samt hur och när undersökarens ekonomiska redovisning ska lämnas till länsstyrelsen.
10. När och hur undersökningsplanen ska lämnas in.

Kravspecifikation

11 § Länsstyrelsen ska i ska-satser begära in följande uppgifter:

1. Undersökarens förslag till preciserade frågeställningar utifrån det av länsstyrelsen angivna syftet och inriktningen.

Allmänna råd

För undersökningar med ett huvudsakligt syfte som planerings- och beslutsunderlag, d.v.s. arkeologisk utredning och arkeologisk förundersökning, bör förslagen till forskningsfrågor vara begränsade.

2. En beskrivning och motivering av metoder för genomförandet av undersökningen med en tydlig koppling till frågeställningarna. Beskrivningen

ska innehålla en beräkning av den yta eller volym som undersökaren avser att undersöka angivet i m2 och m3 inom det av länsstyrelsen angivna undersökningsområdet.

3. En redovisning av kompetens och erfarenhet med relevans för undersökningen. Uppgifterna ska avse de personer i ansvarig ställning som är aktuella för undersökningen.
4. En beräkning av den totala kostnaden för undersökningen. Följande poster ska särredovisas i kostnad och tidsåtgång; projektledning/planer-
ning, fältarbete, rapportering, fyndhantering, konservering, analysarbete, underkonsulter, resor och traktamenten, layout och tryckning samt utrustning. Kostnader för underkonsulter ska specificeras såsom grävmaskin, etablering, analyser, hyreskostnader för exempelvis mätutrustning och referensgrupp. De underkonsulter som anlitas för rapportering, konservering eller analysarbete ska specificeras under respektive post.
5. En strategi för rapporteringens utformning och genomförande utifrån länsstyrelsens anvisningar.

Allmänna råd

Strategin bör innehålla hur undersökaren i samband med undersökningen avser att kommunicera med de för undersökningen relevanta och av länsstyrelsen angivna målgrupperna.

6. En fyndstrategi utifrån länsstyrelsens anvisningar samt vem som kommer att utföra konserveringen.

Allmänna råd

Fyndstrategin bör utformas i samråd med en arkeologisk konservator. För bedömning av omhändertagande, selektion och etisk hantering av osteologiskt material bör även osteologisk expertis rådfrågas.

7. En redogörelse för undersökarens egenkontroll för att kvalitetssäkra den aktuella undersökningen.

Allmänna råd

Redogörelsen är ämnad att underlätta för länsstyrelsen att kontinuerligt följa upp undersökningen i förhållande till det syfte som angivits i förfrågningsunderlaget. Redogörelsens omfattning styrs av förfrågningsunderlaget och bör behandla samtliga i undersökningen ingående moment, från planering till det att rapporteringen är avslutad. Av redogörelsen bör framgå de interna ansvarsförhållandena, rutiner för kontinuerlig dokumentation av överväganden, prioriteringar och resursanvändanden (ekonomi, kompetens) samt rutiner för hantering av avvikelser från undersökningsplan.

8. Undersökningsplanens giltighetstid.
9. Ett medgivande att staten själv eller genom annan, utan ersättning, får framställa och sprida exemplar av skriftlig rapportering samt bilder och annat material som ingår i den övriga dokumentationen.

12 § Vid anbudsförfarande ska länsstyrelsen redogöra för hur prövning och bedömning av undersökningsplanerna kommer att genomföras. Redogörelsen ska även ange de kvalitetskriterier som kommer att ligga till grund för bedömningen av undersökningsplanerna samt att den mest kostnadseffektiva undersökningsplanen ska antas.

Allmänna råd

De kvalitetskriterier som bör prövas är frågeställningarnas och rapporteringens relevans i förhållande till länsstyrelsens angivna syfte och inriktning, metod/genomförande, undersökarens lämplighet och kompetens i enlighet med vad som anges i 7 och 8 §§. Länsstyrelsen bör tydligt ange vad kriterierna avser. Länsstyrelsen bör även ange vilken modell för bedömning av kriterierna som kommer att användas.

13 § Vid anbudsförfarande ska länsstyrelsen offentliggöra erbjudandet på länsstyrelsens webbplats. Undersökningsplan ska lämnas i två olika kuvert där det ena ska innehålla undersökningsplan utan tidsåtgång och kostnader, det andra enbart tidsåtgång och kostnader. Eventuella tillägg eller förtydliganden från länsstyrelsen efter det att inbjudan offentliggjorts ska meddelas på länsstyrelsens webbplats samt tillsändas undersökarna skriftligt vid ett och samma tillfälle. Försändelser med undersökningsplaner ska lämnas in senast en bestämd dag och får inte öppnas före utgången av den dagen.

Anbudsförfarande eller direktval

14 § För att uppnå största möjliga kostnadseffektivitet ska länsstyrelsen istället för direktval genomföra ett anbudsförfarande när kostnaden för undersökningen kan antas komma att

1. överstiga 20 prisbasbelopp enlig lagen 1 kap. 6 § lagen (1962:381) om allmän försäkring.
2. understiga 20 prisbasbelopp men överstiga 5 prisbasbelopp och företagen begär det.

Länsstyrelsen får om den bedömer att det föreligger synnerliga skäl använda direktval trots att kostnaden antas överstiga 20 prisbasbelopp.

Allmänna råd

Med synnerliga skäl bör avses fall då en fornlämning påträffas under ett pågående arbetsföretag.

15 § Vid direktval ska länsstyrelsen erbjuda den undersökare, som mot bakgrund av 7 och 8 §§ bedöms kunna genomföra undersökningen på ett kostnadseffektivt sätt, att inkomma med undersökningsplan.

16 § Undersökaren ska upprätta en undersökningsplan vars omfattning och detaljeringsgrad ska relatera till förfrågningsunderlaget.

17 § Vid direktval ska länsstyrelsen inledningsvis kontrollera att undersökaren uppfyllt samtliga ska-satser som angivits i förfrågningsunderlaget. Därefter ska länsstyrelsen bedöma om undersökningsplanen kan resultera i en undersökning av god kvalitet och som motsvarar den av länsstyrelsen angivna ambitionsnivån samt som är kostnadseffektiv.

Allmänna råd

Om länsstyrelsen bedömer att undersökningsplanen inte kan resultera i en undersökning som är kostnadseffektiv kan länsstyrelsen överlägga med undersökaren om justeringar i undersökningsplanen.

18 § Vid anbudsförfarande ska länsstyrelsen inledningsvis kontrollera att undersökaren uppfyllt samtliga ska-satser som ställts i förfrågningsunderlaget.

Länsstyrelsen ska utifrån de kvalitetskriterier som angivits i förfrågningsunderlaget, därefter utvärdera de undersökningsplaner som uppfyllt ska-satserna.

De undersökningsplaner som bedöms kunna resultera i en undersökning av god kvalitet och som motsvarar den av länsstyrelsen angivna ambitionsnivån ska sedan genomgå en prisjämförelse varefter den mest kostnadseffektiva undersökningsplanen ska antas.

Allmänna råd

Med den mest kostnadseffektiva undersökningsplanen avses den plan som länsstyrelsen bedömer borgar för god kvalitet till rimlig kostnad, d.v.s. att kostnaden varken är högre eller lägre än vad som kan motiveras utifrån undersökningens syfte och inriktning.

19 § I samband med anbudsförfarande får länsstyrelsen av undersökarna begära in klagöranden eller kompletteringar till undersökningsplanerna om det kan ske utan risk för särbehandling eller konkurrensbegränsning. Kompletteringarna får dock inte förändra innehållet i tidigare inlämnade uppgifter. Länsstyrelsen får endast om synnerliga skäl föreligger överlägga med undersökare om justeringar i undersökningsplanen.

Allmänna råd

Med synnerliga skäl bör avses anbudsförfärdanden där endast en undersökningsplan bedöms kunna resultera i en undersökning av god kvalitet men till en kostnad som innebär att undersökningen inte blir kostnadseffektiv.

20 § Länsstyrelsen ska vid anbudsförfarande upprätta ett skriftligt utvärderingsprotokoll som redogör för länsstyrelsens bedömning av de inkomna undersökningsplanerna. Kopia på utvärderingsprotokollet ska biläggas beslutet.

Beslut

21 § Ett beslut enligt 2 kap. 11–13 §§ kulturmiljölagen (1988:950) ska stå i överensstämmelse med förfrågningsunderlaget. Beslutet ska därutöver särskilt innehålla:

1. För beslut om arkeologisk utredning: uppgift om den fornlämningsmiljö eller det landskapsavsnitt som omfattas av utredningen. För beslut om arkeologisk förundersökning eller tillstånd med villkor om arkeologisk undersökning: uppgift om den fornlämning som berörs i form av RAÄ-nr alternativt en tillfällig arbetsidentitet, fornlämningstyp enligt FMIS lämningstyplista, markanvändning samt en uppfattning om fornlämnings ålder.
2. Undersökningsområdets utsträckning på marken och sjöbotten enligt bifogad karta samt fastighetsbeteckning.
3. En beskrivning av det ingrepp i fornlämningen som arbetsföretaget innebär.
4. En kort redogörelse för bakgrunden till ärendet samt en motivering till beslutet.
5. De krav och övriga villkor som ställs på företagaren.

Allmänna råd

Undersökningsområdet görs tillgängligt för undersökaren genom företagarens försorg och de närmare förhållandena regleras i avtal mellan parterna.

6. Hur länsstyrelsen avser att underrätta företagaren om att de arkeologiska insatserna är avslutade.
7. Tillståndets giltighetstid.
8. Uppgift om den undersökare som ska utföra undersökningen samt en motivering till valet.

Allmänna råd

Detaljer kring undersökningens syfte och inriktning, omfattning och genomförande samt länsstyrelsens krav på undersökaren framgår av förfrågningsunderlag och undersökningsplan som biläggs i kopia till beslutet.

9. Den beräknade totala kostnaden för undersökningen och uppgift om vem som ska bära den.

22 § Länsstyrelsens beslut tillsammans med kopior av förfrågningsunderlag och undersökningsplan samt eventuellt utvärderingsprotokoll ska ställas till företagaren. En kopia av beslutet med tillhörande bilagor ska även sändas till

undersökaren, eventuella övriga undersökare som inkommit med undersökningsplaner, berörd kommun samt till Riksantikvarieämbetet.

Fornfynd

23 § Fornfynd ska insamlas i överensstämmelse med den fyndstrategi som ingår i undersökningsplanen som bifogats länsstyrelsen beslut.

Det fyndmaterial som tillvaratas vid undersökning ska, efter eventuell selektion och konservering, lämnas till det museum som Riksantikvarieämbetet anvisar. Fynden ska vid överlämnandet vara beskrivna, ordnade, registrerade och konserverade.

Allmänna råd

Genomförandet av fyndstrategin bör ske i samråd med en arkeologisk konservator.

Fyndmaterial bör registreras i en fyndlista och beskrivas på ett sådant sätt att de lätt kan identifieras. De bör vidare ordnas på ett för mottagaren överskådligt sätt samt förpackas så att de inte skadas.

Rapportering och övrig dokumentation

24 § Den rapportering som genomförs och produceras i samband med en undersökning ska utformas i enlighet med undersökningsplanen och de anvisningar som länsstyrelsen angivit i förfrågningsunderlaget.

Efter avslutat fältarbete ska undersökaren snarast till länsstyrelsen och Riksantikvarieämbetet redovisa de (preliminära) resultaten av undersökningen på, av Riksantikvarieämbetet, fastställt formulär som är anpassat till FMIS.

25 § Rapporter från arkeologiska utredningar och arkeologiska förundersökningar ska utformas så att de utgör fullgoda planeringsunderlag för företagaren samt beslutsunderlag för länsstyrelsens prövning av tillståndsärenden. Rapporterna ska alltid innehålla en basdokumentation.

26 § Resultaten från en arkeologisk undersökning ska rapporteras så att de är användbara för såväl myndigheter som forskning och allmänhet. Utformningen av rapporteringen från en arkeologisk undersökning kan vara av skiftande slag, men ska alltid omfatta en basdokumentation samt en slutrapport.

27 § Rapporter från arkeologisk utredning och arkeologisk förundersökning samt basdokumentation och slutrapport från arkeologisk undersökning ska förutom till länsstyrelse, företagare och berört läns-/regionmuseum även insändas i två arkivvärldiga exemplar och som digital pdf-fil till Riksantikvarieämbetet. Skriftlig rapportering ska vara godkänd av länsstyrelsen innan den distribueras.

Om rapporten redovisar resultat som väsentligt avviker från dem som tidigare redovisats till FMIS ska även en s.k. ändringsanmälan medfölja rapporten. På denna anmälan ska tydligt framgå vilka RAÄ-nr som berörs.

28 § Övrig dokumentation av betydelse ska upprättas och tas om hand så att den bevaras och är tillgänglig.

KRFS 2013:3

Allmänna råd

Dokumentationsmaterial som ska bevaras efter rensning bör ordnas och upprättas i överensstämmelse med de arkivkrav som Riksantikvarieämbetet tagit fram. Som dokumentationsmaterial räknas, förutom originalritningar och foton, även analysresultat och konserveringsrapporter samt sådana handlingar som har betydelse för förståelsen av undersökningens genomförande och resultat. Materialet arkiveras vid den institution som länsstyrelsen angivit i förfrågningsunderlaget och som omfattas av 1 kap. 9 § sekretesslagen.

Tillsyn och uppföljning

29 § Länsstyrelsens tillsyn av uppdragsarkeologin ska utgöra en del av den ordinarie tillsynen i enlighet med den tillsynsplan som upprättas för länsstyrelsens olika verksamhetsområden. Kopia av årlig tillsynsrapport avseende kulturmiljöområdet (eller motsvarande sammanfattande redovisning av utförd tillsyn) ska insändas till Riksantikvarieämbetet.

30 § Som ett led i sin tillsyn ska länsstyrelsen därför:

1. kontinuerligt följa upp att fältarbete och rapportering bedrivs i enlighet med länsstyrelsens beslut. Till stöd för uppföljningen har länsstyrelsen kvalitetssäkringsdokumentationen från undersökarens egenkontroll.
2. fortlöpande kontrollera att kostnaderna inte blir högre än motiverat i förhållande till undersökningens resultat och vad som angivits i beslutet. Länsstyrelsen ska särskilt beakta att företagaren inte är skyldig att betala för mer än den tid som verkligen gått åt för undersökningen inklusive rapporteringen.

Allmänna råd

Som en del av den kostnadskontroll som åligger länsstyrelsen ingår att länsstyrelsen fortlöpande bör begära in en ekonomisk redovisning över undersökningens upparbetade kostnader samt en kostnadsprognos i förhållande till ursprunglig budget. Undersökaren bör inte få slutfakturera en undersökning förrän rapporteringen är avslutad och godkänd av länsstyrelsen. Länsstyrelsen bör då kontrollera de faktiska kostnaderna.

3. efter avslutad rapportering utvärdera om undersökningen genomförts kostnadseffektivt.

Allmänna råd

Länsstyrelsen bör utvärdera om undersökningen uppnått hög måluppfyllelse och vetenskaplig god kvalitet till en rimlig kostnad. Utvärderingen innebär på en grundläggande nivå att länsstyrelsen bör jämföra utfallet av

undersökningen med undersökningsplan och eventuellt handlings-/policyprogram.

4. med vissa intervall följa upp och utvärdera den samlade undersökningsverksamheten i relation till verksamhetens mål och samhällsnytta.

Allmänna råd

Länsstyrelsen bör kunna redovisa den uppdragsarkeologiska verksamheten i relation till de kulturpolitiska målen och samhällets behov och behöver därför bl.a. skaffa sig kunskap om hur olika målgrupper vill ha/får del av undersökningsverksamheten och dess resultat. Målet bör vara att verksamheten och resultaten efterfrågas och tas om hand i samhället och att länsstyrelsen kan tillgodogöra sig resultaten i sitt eget arbete. Som stöd bör länsstyrelsen ha ett handlings-/policyprogram för den arkeologiska undersökningsverksamheten i sin region. Detta program tas lämpligen fram i samråd med företrädare för olika intressegrupper.

31 § Undersökaren ska till länsstyrelsen omedelbart anmäla sådana omständigheter som ändrar förutsättningarna eller villkoren för undersökningen.

Allmänna råd

Vid omfattande förändringar av förutsättningarna för undersökningen bör länsstyrelsen fatta ett nytt beslut.

32 § Om länsstyrelsen finner att undersökningen inte bedrivs i överensstämmelse med förfrågningsunderlag, undersökningsplan och länsstyrelsens beslut och om detta förhållande inte kan rättas genom samråd får länsstyrelsen med omedelbar verkan avbryta eller begränsa undersökningen.

Allmänna råd

Vållande part bör stå för de eventuella överkostnader som kan uppkomma. Om det behövs bör länsstyrelsen fatta nytt beslut om ny undersökare som slutför undersökningen.

Dessa föreskrifter träder i kraft den 1 januari 2014.